

KÖNYVISMERTETÉS

Surányi Dezső: *Relative ecological and biological characteristics (indicator values) of some fruit species and varieties*. – LAP Lambert Academic Publishing, Chisinau, 2022, 84 pp. ISBN: 978-620-0-11639-0

A mű szerzője a ceglédi Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutatóintézet kutatóprofesszora, ismert kultúrtörténész, aki széleskörű tudásával szolgálja a magyar gyümölcsnemesítést, kultúrnövény-ismeretet és a kertészeti botanikát. A magyar növénytan jelen történetében Rapaics Raymund és Mándy György szellemi örökösének tartjuk.

Itt ismertetett műve angol nyelven jelent meg, hiszen a téma nemzetközi jelentőségű. A kismonográfia nem előzmények nélküli: az *Acta Botanica Hungarica* szaklapban 2014-ben, majd az *International Journal of Horticultural Science* folyóiratban 2016-ban (sárgabarack), 2019-ben (szilva), 2020-ban (őszi-barack) és 2021-ben (meggy) publikált, valamint a megjelenés alatt álló (cseresznye) közleményeiben összesen mintegy 3000 fajtát dolgozott fel. Kit nem érint a biodiverzitás tragikus szegényedése, a minket körülvevő biológiai környezet rohamos pusztulása? Némi vigaszt jelent, hogy az ember földi létét fenyegető önzés következményeit világszerte felismerik, nálunk Magyarországon is. Ma már kötelességünk óvni a természetes környezetet, a törvényekben lefektetett védelem kiterjed a ritka növényekre, állatokra, de ugyanígy tájegységekre, területekre is.

Különös jelentőséget nyert a kultúrnövények és gazdasági állatok ősi típusainak, tájfajtáinak védelme, génbankban való megőrzése.

Emiatt kerülhetett sor a gyümölcsfajták beható megismerésére, gyűjtemények tudományos vizsgálatára és a fajták ökológiai igényeinek, értékelhető tulajdonságainak rögzítésére. E célból nemzetközi együttműködésekre is alkalmas mérőszámok állapíthatók meg. Alapinformációt szerezhet a növénynemesítő vagy a termeszto, melyek ismeretében gazdagíthatja az adott faj (pl. alma, sárgabarack, szilva, cseresznye, meggy, naspolya stb.) fajtaválasztékát, az általa kiválasztott fajta biztonságos termesztését, az agronómiai-kertészeti műveletek (termésszabályozás, növényvédelem) pontosabb megtervezését.

E tudnivalókhöz nyújt segítséget a Szerző 84 oldalas műve, ami 13 táblázatban ad alapvető tájékoztatást fontos magyarországi gyümölcsfajokról (alma 184, körte 120, birs 46, naspolya 26, szilva 188, sárgabarack 120, cseresznye 115, meggy 118, dió 34, mandula 33, gesztenye 20 fajta) és fajtákról (összesen 1124). A relatív ökológiai és biológiai indikátorszámok – követve a természetes flórára vonatkozó fő forrásokat (Ellenberg, Zólyomi–Précsényi, Borhidi) – a követ-

kező ökológiai tényezőkre terjednek ki: hő-, víz-, talaj-, tápanyag- és fényigény, klímaföldrajzi adottság, sóterhelés, fagytűrés, betegségellenállóság, beporzás típusa. A tényezők jelentősen bővültek a szakirodalomban is feltüntetett pomológiai sajátosságokkal.

A mű 5 kiemelkedő szépségű ábrával illusztrált. Igen bő szakirodalmi hivatkozással teszi lehetővé a források megismerését.

A kiadott kismonográfia jelentős állomása a magyar ökológiai és kultúrnövény-botanikai kutatásnak, gyakorlati vonatkozásai lehetővé teszik a precíziós pomológia eredményes művelését.

SZABÓ László Gy. emeritus professor (Pécs)